

net aldeles affondret fra Geistligheden. Det er de særegne Forhold i Kjøbenhavn, som have medført en saadan Sondring, og det var ikke saaledes før 1799, da der var særskilte Sognecommissioner for de forskjellige Dele af Staden, hvori Præsten havde Sæde. Det blev heller ikke ganske saaledes efter Planen af 1ste Jult. 1799; thi derefter var der adskillige Geistlige, som havde Sæde i den almindelige Fattigdirection, og deriblandt Nogle, som med stor Nidkjerhed og Indsigt virkede. Det er derimod først fra 1815, at Fattigvæsenet i Kjøbenhavn har faaet sin nærværende særskilte Bestyrelse, hvori Præster ikke have Deel. Det ligger i det kjøbenhavnske Fattigvæsens store Udstrækning og Complication, at Fattigvæsenet der maa have en særegen Bestyrelse, hvori Præster ei kunne have Sæde, ligesom ogsaa Præsternes Deeltagelse i Fattigvæsenets Bestyrelse ialmindelighed i Kjøbstæderne er mindre end paa Landet. Det er blevet bemærket af den ærede Taler, hvorledes dog de kjøbenhavnske Præster udøve en meget virksom Deel i Fattigforførgelsen; det er vistnok smukt og i høj Grad ønskeligt, at Præsterne udøve en saadan Virksomhed, og man har fra denne Side mange Bidnesbyrd om Borgeres Godædighed og deres Tillid til Geistligheden og om Geistlighedens Redebonhed og Paalidelighed til at uddele saadanne Gaver. Men disse Gaver komme jo dog kun Enkelte tilgode og opfylde paa ingen Maade den Forpligtelse, som Grundloven paalægger Communerne, til at sørge for Alle, der trænge til Hjælp, og, uagtet Præsterne her i Kjøbenhavn ere fritagne for at tage Deel i den tvungne Fattigforførgelse, saa lader det sig derfor ikke gjøre andetsteds. Præsten er heller ikke andetsteds ved Siden af sin Deeltagelse i det almindelige Fattigvæsen, som er anordnet i Lovgivningen, udelukket fra at virke til Bedste for de Fattige, deels ved egen Belgjorenhed, deels ved sin Indflydelse paa de Medborgere, som ikke blot give, hvad de ere tvungne til, men ogsaa rigeligt derudover.

Naar den ærede Taler har meent, at Præsten ikke skulde have Noget med Skolevæsenet at bestille, fordi han forudsætter, at Religionen, der udgjør Hovedundervisningsgjenstanden i vore

nævrende Skoler, derfra bør udelukkes, og at Præsterne alene skulle sørge for Religionsundervisningen, saa skal jeg bemærke, at jeg troer, at det er aldeles umuligt, at Præsterne kunne besørge Børnenes hele Religionsundervisning, ligesom deres Barndom, saaledes som den ærede Taler vil have, og jeg troer heller ikke, at det vilde være godt for Børnet, om det ikke allerede i dets tidligste Alder fik Undervisning i Religions- Begreberne og dets religiøse Følelse blev vaakt og nærret. Jeg troer saaledes, at Præsterne paa ingen mulig Maade kunne undværes ved Skolevæsenet paa Landet (En Stemme: Jo!) At man siger „Jo!“, deri ligger ikke noget Beviis.

Jeg troer, at det, jeg har sagt, er tilstrækkeligt til at vise, at jeg ikke undslaaer mig for at ytre mig om det Lovudkast, der nu er bragt under Forhandling.

Formanden: Førend Forhandlingerne gaae videre, skal jeg efter Anmodning af Formanden for et Udvalg underrette de ærede Medlemmer om, at der paa Tavlerne findes et Opflag til D^{hr}. Medlemmers Efterretning. Den ærede Forslagsstiller har Ordet.

Ischering: Jeg troer, at jeg udtaler en temmelig almindelig Mening, naar jeg anerkender det Nyttige, der maa fremspringe af Ministerens nærværende Udtalelse. Det er altid en ønskelig Ting, selv om man ikke finder Medhold for sine Meninger, at høre dem drøftede med saamegen Omhu og fra en Side, hvor det er saa vigtigt, at man henter Belæring for det Mulige, om ikke for det Rigtige. Jeg kan altsaa kun udtale min og, som jeg er overbevist om, Manges Tak for den ærede Ministers alvorlige Gaaen ind paa Forslaget paa dette Stadium. Der er fra Besyndelsen af bleven omtalt en Sag, som paa en Maade ligger udenfor det, som her forhandles, men som er bragt ind paa en saadan Maade, at jeg troer, at nogle Ord, udtalte derom, nu ikke ville være upassende. Der er blevet henviist til, at der skulde være en virkelig Fare for vor nærværende Valglov derved, at dens Grundprinciper ikke fremtidig fik Plads i Grundloven, saaledes som Tilfældet hidtil har været. Det har været mig hjært at høre den ærede Minister paa en saa bestemt Maade